

СТРАТЕГИЧЕСКИ ФОРУМ ЗА СЧЕТОВОДНАТА ПРОФЕСИЯ В СОФИЯ

Пример за отлично сътрудничество на ИДЕС с
Института на Англия и Уелс

Васко Райчев

*Дипломиран експерт-счетоводител, Регистриран одитор
Зам.-председател на УС на ИДЕС*

На 16 и 17 април 2013 г. в хотел Шератон в София се проведе Стратегическия форум за счетоводната и одиторската професия. Съорганизатори бяха Института на експерт-счетоводителите на Англия и Уелс (ICAEW) и Института на дипломираните експерт-счетоводители в България (ИДЕС).

Форумът беше продължение на инициатива на ICAEW за сътрудничество с професионалните организации в Централна и Източна Европа, установена със събитието, проведено през 2012 г. в Синая, Румъния. България беше втората страна и ИДЕС втората организация в рамките на тази инициатива, която домакинства като съорганизатор на форума.

Участници бяха 69 представители на професионални организации, чуждестранни гости от: Албания, Босна и Херцеговина, България, Хърватска, Кипър, Чехия, Естония, Гърция, Великобритания, Унгария, Македония, Малта, Молдова, Черна гора, Полша, Португалия, Република Сръбска, Румъния, Сърбия, Словакия, Турция и Украйна. Представени бяха и авторитетни международни организации като Международна федерация на счетоводителите, Федерация на европейските счетоводители, Федерация на средиземноморските експерт-счетоводители, Световна банка, Европейска група на международните счетоводни мрежи и асоциации и др.

Форумът беше замислен и проведен като открита дискусия относно стратегическите въпроси на професията в Централна, Източна и Югоизточна Европа, отнасящи се до нуждите на пазара и интереса на обществото.

Темите за обсъждане бяха разделени в две групи съобразно участниците във форума и целта на дискусията.

Първата група теми бяха предназначени за отворена професионална дискусия по ключовите въпроси на развитието на професията, предизвикателствата, с които се срещат професионалните организации във всяка една от страните, а и в региона като цяло, и стратегическото планиране на развитието за хоризонт от следващите 3 до 5 години.

В рамките на тази група въпроси бяха дискутирани следните подтеми:

Повишаване на значимостта на професията за националните икономики и институции. Участниците потвърдиха, че стратегическото бъдеще на професията е на карта. От една страна, професията никога не е била обект на толкова високо обществено внимание и възискателност. От друга, обаче професионалните организации са изправени пред предизвикателството да отстояват ценностите на професията като същевременно отговарят на обществения интерес и съдействат на институциите. Беше споделено мнение, че професията и нейните организации във всяка страна следва да поемат водеща роля при обществения дебат и проактивно да дефинират стратегически цели.

Нови услуги, които да посрещнат нуждите на пазара и националните икономики. Беше дискутирано, че професионалната компетентност, независимост и експертиза дават възможност на професията да разшири значително обхвата на услугите, които предлага. Това е и което пазарите и съвременните икономики изискват и очакват в хода на своето развитие особено в периода на последиците от глобалната финансова и икономическа криза. Възможностите бяха търсени както по отношение варианти на ангажименти за сигурност извън одита и прегледа на финансова информация (опита на Естония), така и на широката възможност от предлагане на консултантски (advisory) услуги, които са свързани с управлението на риска, финансите, данъците и т.н. Специално внимание беше отделено на очакваното отпадане на сегмент от малките предприятия от изискванията за задължителен одит и как нуждите от правдива финансова информация за трети страни по отношение на този сегмент би могла да бъде задоволена. По отношение на сегмента на средни предприятия очертаващата се алтернатива е предоставянето на услуги за сигурност, които са различни от одита и прегледа и които предстои да бъдат дефинирани и стандартизирани.

Стратегия: управление, финансиране, комуникации и изпълнение. Тези теми бяха обсъдени с участието на почти всички представители на професионалните организации. Контекстът на дискусиата беше стратегическите цели на професията и как същите трябва да бъдат дефинирани, обезпечени с финансови ресурси, комуникирани с властите, регулаторите и обществото и след това внедрени в конкретно изпълнение. Изказаните мнения варираха от силно разрастване на дейността на професионалните организации и развитието им като пълноправен партньор на правителствата и регулаторните институции до придържането на професията към своите първични ценности и недопускане на експанзия в дейността, която може да застраши независимостта и интегритета. Остана впечатлението, че професията все още не е обединена около общи, единни и ясни стратегически цели и че различията в степен на развитие, икономическа и пазарна ситуация, обществени очаквания, признание и репутация на професията в страните от региона са все още големи. Всички участници обаче признаха, че дискусиата по стратегическите въпроси е полезна и трябва да продължи. Беше обсъдена и темата за обединяване на усилията и действията на професионалните организации от региона за дефинирането и постигането на обща стратегия и по-нататъшно развитие на професията.

Роля на регулаторите и взаимоотношения с надзорните органи. Беше споделен опита на отделните страни по отношение на законодателството, надзора и другите регулации. Особено ценен се оказа опитът на Великобритания, споделен от представителите на ICAEW, където функциите и отговорностите на професионалните организации и надзора са ясно дефинирани и добре разграничени и надзорната дейност се осъществява в условията на пълно професионално сътрудничество. Някои от участниците изразиха тревога от засилващите се регулаторни и надзорни функции на властите и свързаната с това опасност да бъде застрашена независимостта на професията. Отделни участници откритоха проблеми с обучението и компетентността на надзорните органи, финансирането на тяхната дейност, прозрачността в действията и т.н. Общият извод все пак беше, че професията и надзорът трябва да работят в сътрудничество, което се основава на признаване на репутацията и независимостта на професията и уважение към надзорните органи.

Образование и обучение. Акцентът на дискусиата беше работата с университетите за координиране на програмите и осигуряване на качествено университетско образование в областта на счетоводството и финансите. Друг обсъден момент беше наемането на кадри за професията, предоставянето на стипендии, разработването на учебни материали и т.н. Продължаващото обучение в професията беше също елемент на дискусиата и по-специално как да се осигури качествено и непрекъснато обучение в хода на цялата кариера на професионалните счетоводители.

Втората група теми бяха свързани със сътрудничеството със Световната банка, Европейската комисия и националните регулаторните органи. На тази сесия присъстваха представители на Световната банка, Президента на FEE, а чрез предварително заснето обръщение участие взе и представител на Европейската комисия. Като гости на сесията бяха поканени и присъстваха Румен Симеонов, подуправител на БНБ, Валери Димитров, Председател на Сметната палата и неговите заместници, Красимир Логофетов, Председател на Института на вътрешните одитори, както и членове на КППРО, които направиха обръщение към форума.

В рамките на тази сесия с особен интерес беше изслушана презентацията на Андре Килес, Президент на FEE относно развитието и актуалното състояние на дебата за двата проекта за директиви на ЕК – за задължителните одити и за счетоводството.

Относно **директивата за одитите** беше съобщено, че са налице основания да се счита, че в отговорните комисии към Европейския парламент ще бъде постигнат важен компромис по проекта за директива, който практически отхвърля или силно модифицира най-значимите първоначални предложения на ЕК. По отношение на ротацията се очаква тя да бъде задължителна, само ако не се провежда търг за назначаването на одитор поне веднъж на определен брой години, или ако не са назначени съвместни (двама) одитори. По отношение на неаудиторските услуги предложението за рестрикции на ЕК най-вероятно няма да се

приеме и ще се прилага Етичния кодекс на IFAC. Ще се постигне и споразумение за преработване на ISA 700 относно разширяване на съдържанието на одиторския доклад. Ще се акцентира и на по-нататъшното засилване на функциите на одитните комитети като гаранция за независимостта на одиторите и охраняване на интересите на акционерите и останалите заинтересувани лица.

Постигнат е и напредък по отношение на спорните моменти в *счетоводната директива*. Праговете за дефиниция на малките предприятия, които се обсъждат на този етап, са 4 милиона евро активи, 8 милиона евро приходи и 50 души нает персонал. Страните-членки обаче ще имат свободата да определят и по-ниски от тези прагове в националните законодателства. Изискването за задължителен одит остава в прерогативите на националните законодателства.

По отношение на Отчета за управлението ще се изисква от одиторите да потвърдят, че в него не съществуват съществени грешки и неточности.

Голяма крачка напред е направена по пътя към даването на възможност на страните членки да възприемат МСФО за МСП, като е разрешен въпросът с преоценката/амортизацията на положителната репутация. По този начин единственото различие, които остава, е представянето на невнесения капитал като актив (вземане) или намаление на капитала – въпрос, който сам по себе си не е съществен и може да бъде лесно разрешен. С това се отваря възможността за доброволно възприемане на МСФО за МСП в Европейския съюз.

Интерес предизвиква въпроса за възможността за разширяване на дефиницията на предприятия от публичен интерес и свързаната с това хипотеза да се въведат две нива на професионална квалификация на одиторите – за тези, които одитират финансови отчети на ППИ, и всички останали.

Друг засегнат въпрос беше дефинирането на алтернативен ангажимент за сигурност, който да е приложим за отчетите на МСП. Трите възможни опции са: 1) преглед на финансови отчети, но с изразяване на положителна, а не отрицателна сигурност (вариант под въпрос); 2) нова регулаторна рамка, която да бъде разработена и приложена (по-вероятния вариант) и 3) свободен ангажимент, приложим за свободния нерегулиран пазар. Беше отбелязан и опитът на Дания за въвеждане на „разширен преглед“ на финансови отчети.

В заключителната част на форума беше направено обобщение на изводите и насоките за по-нататъшна дискусия.

Дискусията ще бъде продължена, като мястото и датата на следващото събитие ще бъдат определени от ICAEW в сътрудничество с избрана европейска професионална организация.